

Veiledende retningslinjer for kreditering av vitenskapelige publikasjoner til institusjoner

Anbefalt av Universitets- og høyskolerådet (UHR) den 29. april 2011, Forskningsinstituttene fellesarena (FFA) den 9. juni 2011 og Nasjonal samarbeidsgruppe for medisinsk og helsefaglig forskning (NSG) den 4. mai 2011.

I henhold til retningslinjer for universiteter, høyskoler, forskningsinstitutter og helseforetak fra henholdsvis Kunnskapsdepartementet, Norges forskningsråd og Helse- og omsorgsdepartementet blir publiseringspoeng i alle tre sektorer fordelt mellom institusjonene dersom forfatteradressene viser til flere enn én institusjon. Den eller de institusjonstilknytninger som rapporterer skal framgå i selve publikasjonen

Et *minstekrav til medvirkning* fra institusjonens side legges til grunn for en hovedregel for kreditering av institusjoner i vitenskapelige publikasjoner. Det er likevel viktig at følgende retningslinjer praktiseres slik at de er robuste og romslige, og at hovedhensikten er å fremme samhandling og samarbeid mellom de ulike institusjonene. Krav til medforfatterskap skal praktiseres i henhold til Vancouver-reglene.

Hovedregelen

Hovedregelen for kreditering av institusjoner i en vitenskapelig publikasjon er:

- 1. En institusjon skal oppgis som adresse i en publikasjon dersom den har gitt et nødvendig og vesentlig bidrag til eller grunnlag for en forfatters medvirkning til det publiserte arbeidet.**
- 2. Samme forfatter skal oppgi også andre institusjoner som adresser dersom disse i hvert enkelt tilfelle også tilfredsstiller kravet i punkt 1.**
- 3. Et ansettelsesforhold eller et veiledningsansvar kan regnes som grunnlag for kreditering av en institusjon, hvis kravet i punkt 1 er innfridd.**

Punkt 3 skal oppfattes som en presisering av minstekravet i punkt 1 og av reglene som er gitt av myndighetene. I seg selv er ansettelse eller veiledningsforhold verken nødvendig eller tilstrekkelig betingelse for kreditering av publikasjoner til institusjoner selv om dette vil være det normale. Forfattere som har flere ansettelsesforhold i forskningsmiljøer med integrert forskningsaktivitet (der de enkelte arbeidsgivere har felles forskningsaktivitet) skal kreditere de enkelte institusjoner.

Presisering av hovedregelen for forfattere under utdanning (student, ph.d.-kandidat, post.doc.)

Kreditering av gradsgivende institusjon

For doktorkandidater som er ansatt ved den institusjonen hvor de er tatt opp til ph.d.-utdanningen skal vitenskapelige publikasjoner som er resultat av forskningsarbeidet i utdanningen i sin helhet krediteres doktorgradsgivende institusjon hvis ikke annen institusjon har gitt et vesentlig bidrag via veiledning, finansiering, utstyr, arbeidsmiljø, eller på annen måte. Forfatteren skal i slike tilfeller føre opp tilknytning til begge institusjoner i publikasjonen.

For ph.d.-kandidater som har tilsetting ved annen institusjon, har doktorgradsinstitusjonen et overordnet faglig ansvar for kandidaten, normalt ved at (hoved-)veileder følger kandidatens forskningsarbeid frem til publisering. Forfatteren skal i slike tilfeller føre opp tilknytning til begge institusjoner i publikasjonen. Den gradsgivende institusjon brukes som forfatteradresse på en publikasjon i tillegg til arbeidsgiver når den gradsgivende institusjon har gitt et vesentlig bidrag via veiledning, utstyr, arbeidsmiljø, eller på annen måte. En aktiv utøvelse av veilederansvar på den aktuelle publikasjonen er et tilstrekkelig bidrag. Hvis dette bidraget er veiledning, kreves mindre bidrag enn det som er nødvendig for at veileder selv skal være medforfatter på det aktuelle arbeidet.

Kreditering av ikke-gradsgivende institusjon

Hovedregelen er at forfatter oppgir adresse til arbeidsgiver dersom arbeidet er utført som del av arbeidsforholdet. Personer med flere ansettelsesforhold bruker arbeidsgivere(s) adresse(r) dersom

arbeidet ble utført som en del av ansettelsesforholdet. Dette anses oppfylt hvis forfatter har flere ansettelsesforhold i forskningsmiljøer med integrert forskningsaktivitet (der de enkelte arbeidsgivere har felles forskningsaktivitet). Samme forfatter skal også oppgi adresser til andre institusjoner dersom disse i hvert enkelt tilfelle har gitt et nødvendig og vesentlig bidrag til eller grunnlag for en forfatters medvirkning til det publiserte arbeidet.

Med vesentlig bidrag menes faglig veiledning til det konkrete forskningsarbeidet, finansiering av forskningsarbeidet, disponering av lokaler hvor forskningsarbeidet er utført og bruk av utstyr og annen infrastruktur som er nødvendig for forskningsarbeidet.

Andre forhold

Institusjonene må akseptere at forhold som verken forskerne eller institusjonen rår over kan føre til at hovedregelen ikke kan følges fullt ut når forskerne publiserer. Det kan skje når retningslinjene i enkelte publiseringskanaler eller avtalene i enkelte samarbeidsprosjekter legger restriksjoner for hvor mange adresser den enkelte forfatter tillates å oppgis i publikasjonene. Det gjelder også når internasjonalt forskningssamarbeid innebærer skriftlige avtaler om hvordan forfattere og institusjoner skal krediteres og benevnes (noen ganger med akronym som gruppe). Dette kan forekomme når svært mange forskere og institusjoner deltar i et relativt fast organisert samarbeid hvor skriftlige avtaler kan innebære at bare formelt deltakende institusjoner kan krediteres.

Dersom det kan oppstå usikkerhet om hvordan institusjoner skal krediteres i forbindelse med et doktorgradsarbeid eller annen utdanning, bør dette om mulig avklares i veiledningsavtalen.

Utfyllende bestemmelser

Institusjoner kan lage mer detaljerte regler, men disse må utformes slik at de ikke kommer i konflikt med andre organisasjons regler som er utformet etter de samme prinsippene.

Henvvisning til annen litteratur

For nærmere beskrivelse av de generelle retningslinjene for kreditering for de tre sektorene, se:

1. Fra Kunnskapsdepartementets rapporteringskrav, som er lagt ut hos NSD:
<http://dbh.nsd.uib.no/dbhvev/dokumentasjon/vitpub/>
2. Fra dokumentet "Retningslinjer for rapportering av doktorgrader og vitenskapelige artikler", som er lagt ut på Helse- og omsorgsdepartementets nettside "Nasjonalt system for måling av forskningsaktivitet": <http://www.regjeringen.no/nb/dep/hod/tema/sykehus/nasjonalt-system-for-maling-av-forskning.html>
3. Fra dokumentet "Informasjon om rapportering av vitenskapelig publisering", som er lagt ut på NIFU STEPs nettside "Nøkkeltall forskningsinstitutter 2009":
http://www.nifustep.no/index.php/norsk/innhold/statistikk/skjemaer/noekkeltall_forskningsinstitutter_2009
4. Vancouver-reglene: http://www.icmje.org/ethical_1author.html

Eksempler på kreditering av institusjoner i vitenskapelige publikasjoner

Det første eksemplet er knyttet til bistillinger og de resterende er knyttet til ph.d.-utdanning der kandidaten ikke er ansatt ved gradsgivende institusjon. I de fleste tilfeller vil ph.d.-kandidater som er ansatt ved annen institusjon, bruke både egen arbeidsgiver og gradsgivende institusjon som forfatteradresse. Eksempelene drøfter mulig unntak fra denne reglen.

Bistillinger

En forsker har hovedstilling ved institusjon X og bistilling ved institusjon Y. Normal vil forskeren kreditere både X og Y for arbeid utført i bistillingen mens bare X krediteres for arbeid som gjøres i hovedstillingen. Dette gjelder uavhengig om X og Y er universiteter, høyskoler eller institutter.

Ph.d.-samarbeid mellom gradsgivende institusjon og høyskole

- 1) Hovedveileder er ansatt ved en høyskole. Medveileder er tilsatt ved gradsgivende institusjon. Stipendiaten er lønnet og driftet ved høyskolen og utfører hele prosjektet ved høyskolen. Kandidaten krediterer høyskolen ved publikasjoner. I tillegg krediteres gradsgivende institusjon dersom medveileder har gitt vesentlig bidrag til den aktuelle artikkelen gjennom sin veiledning.
- 2) Hovedveileder er ansatt ved en høyskole. Medveileder er tilsatt ved et helseforetak og har en undervisningsstilling ved gradsgivende institusjon. Stipendiaten er lønnet og driftet ved høyskolen og utfører deler av prosjektet ved helseforetaket. Kandidaten krediterer høyskolen og helseforetaket ved publikasjoner. I tillegg krediteres gradsgivende institusjon dersom medveileder har gitt vesentlig bidrag til den aktuelle artikkelen gjennom sin veiledning og dette har skjedd som en del av undervisningsstillingen ved gradsgivende institusjon.

Det er ikke relevant for avgjørelsen at gradsgivende institusjon har et overordnet ansvar for kandidatens faglige utvikling, har godkjent prosjekt og veileder ved opptak, ansvar for kursdelen og bedømmelsen av kandidaten. Dette er ikke et nødvendig og vesentlig bidrag til det publiserte arbeidet.

Ph.d.-samarbeid mellom gradsgivende institusjon og forskningsinstitutt

Et forskningsinstitutt lyser ut og tilsetter en ph.d.-kandidat i et fagfelt det har spisskompetanse i. Kandidaten kontakter gradsgivende institusjon og finner en faglig relevant (hoved)veileder. Veileder leser kandidatens forskningsforslag, gir kommentarer og ber kandidaten legge forslaget frem for gradsgivende institusjons forskningsutvalg på instituttnivå. Gradsgivende institusjons forskningsutvalg leser og godkjenner forslaget med noen mindre kommentarer. Kandidaten blir tatt opp i gradsgivende institusjons doktorgradsprogram. Det inngås avtaler mellom doktorgradskandidaten og gradsgivende institusjon. I tillegg inngår gradsgivende institusjon og forskningsinstituttet en avtale. Kandidaten skal ha kontorplass og medveileder på forskningsinstituttet. Forskningsinstituttet dekker også driftskostnader. Kandidaten krediterer egen arbeidsgiver ved publisering. I tillegg krediteres gradsgivende institusjon hvis kandidaten har fått vesentlige bidrag til det aktuelle arbeidet gjennom veiledningen. Det kan være ved detaljerte kommentarer ved opptak eller i løpet av studiet. Gradsgivende institusjon kan også krediteres om opponenter oppnevnt av gradsgivende institusjon har kommet med vesentlig bidrag til det aktuelle arbeidet eller kandidaten deltar aktivt i faggruppe ved gradsgivende institusjon og gjennom dette har fått vesentlige bidrag relevant for den aktuelle artikkelen.

Det er ikke relevant for avgjørelsen at gradsgivende institusjon har et overordnet ansvar for kandidatens faglige utvikling, har godkjent prosjekt og veileder ved opptak, ansvar for kursdelen,

tilbyr fagmiljø, bedømmer kandidaten og arrangerer disputas. Dette er ikke et nødvendig og vesentlig bidrag til det publiserte arbeidet.

Ph.d.-samarbeid mellom gradsgivende institusjon og helseforetak

Prosjektet involverer en laboratorieavdeling (Avd A) og en klinisk avdeling (avdeling B) på et universitetssykehus.

Begge avdelinger er kombinerte universitets- og sykehusavdelinger.

- Hovedveileder er professor I ved gradsgivende institusjon og har bistilling som overlege på sykehuset i avdeling A.
- Stipendiaten er finansiert av forskningsmidler fra og ansatt ved det regionale helseforetaket.
- En postdoktor finansiert av universitetet er også en vesentlig bidragsyter til forskningen.
- Medveileder er professor II ved gradsgivende institusjon og overlege i hovedstilling i avdeling B og er ansvarlig for den kliniske delen av studien (kliniske data om pasientmateriale samt innsamling av biologisk materiale).
- Alle diagnostiske laboratorieundersøkelser, herunder røntgenundersøkelser, er utført av sykehuset.
- Sykehuset eier lokaler både i laboratorieavdelingen og i den kliniske avdelingen, men universitetet har disposisjonsrett til bestemte deler av lokalene fordi de er finansiert av Kunnskapsdepartementet.
- Medisinsk teknisk utstyr som benyttes til laboratorieforskningen er dels finansiert av gradsgivende institusjon og dels av sykehuset. Det samme gjelder driftsmidler.

Dette er en nokså representativ situasjonsbeskrivelse for forskningen i universitetssykehus. Situasjonen kan være enklere, men vanligvis vil den være mer komplisert; dvs. at enda flere avdelinger og forskere er involvert. Dessuten er gjerne andre universitet og helseforetak i inn- og utland involvert i denne type forskning. Det er nokså selvsagt at det ikke er mulig å beregne med sikkerhet hvor mye de to partene (gradsgivende institusjon og helseforetak) har bidratt til det resulterende vitenskapelige produkt (vitenskapelig artikkel og ph.d.-grad). Derfor bør det være robuste regler for deling av publikasjonspoeng mellom universitet og helseforetak.

Her er det flere forhold som i seg selv tilsier at kandidaten krediterer både gradsgivende institusjon og helseforetaket. Arbeidet er utført ved avdeling(er) som også regnes som å tilhøre gradsgivende institusjon og veiledningen er utført av personer i tilknytning til deres arbeidsforhold ved gradsgivende institusjon.